

Sedma međunarodna olimpijada teorijske, matematičke i primenjene lingvistike

Wrocław (Poljska), 26.–31. jul 2009 g.

Zadaci pojedinačnog takmičenja

Instrukcije za pisanje rešenja

1. Zadatke ne prepisivati. Rešenje svakog zadatka napisati na posebnom listu (ili listovima). Na svakom listu napisati broj zadatka, broj svojeg mesta i svoje prezime. U suprotnom Vaš rad može biti zaturen ili pripisan nekom drugom.
2. Svi odgovori se moraju obrazložiti. Tačan odgovor bez obrazloženja donosi mali broj bodova.

Zadatak br. 1 (20 bodova). Navedene su sintagme na srpskom jeziku i njihovi prevodi na jezik sulka:

1 betelov orah	<i>a vhoi a tgiang</i>
1 jam	<i>a tu a tgiang</i>
2 betelova oraha	<i>a lo vhoi a lomin</i>
2 kokosa	<i>a lo ksie a lomin</i>
3 betelova oraha	<i>o vuo a korlotge</i>
3 ploda hlebnog drveta	<i>a moulang hori orom a tgiang</i>
4 jama	<i>o sngu a korlolo</i>
6 jamova	<i>o sngu a ktiëk hori orom a tgiang</i>
7 betelovih oraha	<i>o vuo a ktiëk hori orom a lomin</i>
10 plodova hlebnog drveta	<i>a lo ngaitegaap hori orom a moulang</i>
10 kokosa	<i>a lo ngausmia hori orom a lomin</i>
10 jamova	<i>o sngu a lo ktiëk</i>
15 kokosa	<i>o ngausmia a korlotge hori orom a korlotge</i>
16 kokosa	<i>o ngausmia a korlolo</i>
18 plodova hlebnog drveta	<i>o ngaitegaap a korlolo hori orom a moulang</i>
18 jamova	<i>o sngu a lo ktiëk hori orom a ktiëk hori orom a korlotge</i>
19 betelovih oraha	<i>o vuo a lo ktiëk hori orom a ktiëk hori orom a korlolo</i>
20 jamova	<i>o sngu a mhelom</i>

(a) Prevedite na srpski:

a ksie a tgiang
o ngaitegaap a korlotge
o ngausmia a ktiëk
o vuo a lo ktiëk hori orom a tgiang

(b) Prevedite na sulka:

2 jama
14 jamova
15 plodova hlebnog drveta
20 betelovih oraha

△ Sulka je jezik istočno-papuanske jezičke porodice. Njime govori oko 3500 ljudi u provinciji Istočna Nova Britanija države Papua Nova Gvineja.

Betelovi orasi su u stvari semena određene vrste palme. Jam je jediva krtola istoimene tropske biljke.

—Jevgenija Korovina, Ivan Deržanski

Zadatak br. 3 (20 bodova). Navedena su imena 24 birmanske dece i njihovi datumi rođenja:

dečaci		devojčice	
ime	datum rođenja	ime	datum rođenja
kaʊŋ myaʔ	01. 06. 2009	paŋ we	04. 06. 2009
zeiya cɔ	09. 06. 2009	thouŋ uŋ	06. 06. 2009
pyesouŋ auŋ	18. 06. 2009	khiŋ le nwe	08. 06. 2009
ne liŋ	20. 06. 2009	wiŋ i muŋ	10. 06. 2009
lwiŋ koko	24. 06. 2009	mimi khaiŋ	18. 06. 2009
phouŋ naiŋ thuŋ	25. 06. 2009	su myaʔ so	30. 06. 2009
myo khiŋ wiŋ	02. 07. 2009	susu wiŋ	07. 07. 2009
tiŋ mauŋ laʔ	04. 07. 2009	yadana u	08. 07. 2009
khaiŋ miŋ thuŋ	06. 07. 2009	tiŋ za mɔ	11. 07. 2009
wiŋ cɔ auŋ	08. 07. 2009	yiŋyiŋ myiŋ	15. 07. 2009
theʔ auŋ	11. 07. 2009	keʔi thuŋ	20. 07. 2009
shaŋ thuŋ	21. 07. 2009	shu maŋ cɔ	21. 07. 2009

14. 06. 2009, 16. 06. 2009, 24. 06. 2009, 09. 07. 2009, 13. 07. 2009 i 18. 07. 2009 rodila su se još 6 birmanskih deca. Evo njihovih imena:

- dečaci: **ŋwe siŋʔu, so mo cɔ, ye auŋ naiŋ**
- devojčice: **daliya, e tiŋ, phyuphyu wiŋ**

Ko se kada rodio?

△ Birmanska imena su data u uprošćenoj latiničnoj transkripciji. **c** = č, **ɛ** je otvoreni *e*, **h** označava aspiraciju (pojačavanje daha pri izdisaju) prethodnog suglasnika, **ŋ** = *n* u reči *gong*, **ŋ** znači da je prethodni samoglasnik nazalan, **ɔ** je otvoreni *o*, **ʔ** ≈ englesko *th* u reči *with*, **y** = *j*, **ʔ** je suglasnik (tako zvani glotalni zatvor).

—Ivan Deržanski, Marija Cidzik

Zadatak br. 4 (20 bodova). Navedene su staroindijske osnove reči za koje se smatra da sačuvaju najstarije (praindoeuropsko) mesto naglasaka. Podeljene su crticom na koren i sufiks. Naglašeni samoglasnik je označen znakom ˘.

<i>vřk-a-</i>	vuk	<i>vádh-ri-</i>	škopljen	<i>púr-va-</i>	prvi
<i>vadh-á-</i>	smrtonosno oružje	<i>dhū-má-</i>	dim	<i>bhřm-i-</i>	pokretljiv
<i>sād-á-</i>	sedenje na konju	<i>dř-ti-</i>	meh	<i>krř-i-</i>	ratarstvo
<i>puř-tí-</i>	blagostanje	<i>ghř-ŋi-</i>	žega	<i>stó-ma-</i>	himna
<i>sik-tí-</i>	potok	<i>ghř-ŋá-</i>	žega	<i>dar-má-</i>	razarač
<i>pī-tí-</i>	pijenje	<i>ká-ma-</i>	želja	<i>nag-ná-</i>	nag
<i>gá-ti-</i>	hodanje			<i>vák-va-</i>	kotrljajući

(a) Objasnite zašto ne možemo, koristeći ove podatke, da ustanovimo mesto naglasaka u sledećim osnovama: **bhāg-a-** ‘deo’, **pad-a-** ‘korak’, **pat-i-** ‘gospodar’, **us-ri-** ‘zora’.

(b) Označite naglasak u dole navedenim osnovama:

<i>mřdh-ra-</i>	neprijatelj	<i>tan-ti-</i>	kanap	<i>svap-na-</i>	spavanje	<i>abh-ra-</i>	oblak
<i>phe-na-</i>	pena	<i>bhār-a-</i>	breme	<i>bhū-mi-</i>	zemlja, zemljište	<i>ghan-a-</i>	ubistvo
<i>stu-ti-</i>	pohvala	<i>dū-ta-</i>	glasnik	<i>ghar-ma-</i>	žega	<i>ghřř-vi-</i>	bujan

△ **h** označava aspiraciju (pojačavanje daha pri izdisaju) prethodnog suglasnika; **ŋ**, **ř** i **ř** su suglasnici slični glasovima *n*, *ř* i *t*, ali izgovarani s povijenim unazad vrhom jezika; **ř** je samoglasnik *r* u reči *prst*. Simbol ˘ označava da je samoglasnik dugačak.

—Aleksandar Piperski

Zadatak br. 5 (20 bodova). Navedene su rečenice na jeziku navatl i njihovi prevodi na srpski:

1. <i>nimitztlazoh̄tla</i>	ja te volim
2. <i>tikmaka in āmoxtli</i>	ti mu daješ knjigu
3. <i>nitlahtoa</i>	ja govorim nešto
4. <i>kātl̄tia in kuauh̄x̄nki in pochtekatl</i>	trgovac primorava tesara da pije;
tesar primorava trgovca da pije
5. <i>titzāhtzi</i>	ti višeš
6. <i>niki in ātōlli</i>	ja pijem atol
7. <i>tikuika</i>	ti pevaš
8. <i>tinēchtlakāhuilia</i>	ti ostavljaš nešto za mene
9. <i>kochi in t̄iz̄tl</i>	vračar spava
10. <i>niknekiltia in kuauh̄x̄nki in āmoxtli</i>	ja primoravam tesara da hoće knjigu
11. <i>mitztēhuitekilia</i>	on te tuče za nekoga;
on tuče nekoga za tebe
12. <i>kēhua in kikatl</i>	peva pesmu
13. <i>niktlalhuia in zihuātl</i>	ja govorim nešto ženi
14. <i>tiktēkāhualtia in oktli</i>	ti primoravaš nekoga da ostavi vino
15. <i>ātli</i>	on pije
16. <i>tlach̄ihua in pochtekatl</i>	trgovac pravi nešto
17. <i>tēhuetz̄itia in zihuātl</i>	žena primorava nekoga da padne

(a) Prevedite na srpski na sve moguće načine:

18. *tiktlazoh̄tlaltia in zihuātl in kuauh̄x̄nki*
19. *nēchtzāhtz̄itia*
20. *tikhuitek̄i*
21. *nikēhuilia in kikatl in t̄iz̄tl*
22. *nikneki in ātōlli*
23. *mitztlakāhualtia*

(b) Prevedite na navatl:

24. on me primorava da pravim atol
25. ti praviš vino za nekoga
26. vračar te primorava da spavaš
27. ja pevam nešto
28. ja padam

⚠ Klasični navatl je bio jezik Astečke imperije.

Rečenice na jeziku navatl su navedene u uprošćenoj ortografiji. *ch*, *hu*, *ku*, *tl*, *tz*, *uh* su suglasnici. Simbol $\bar{\quad}$ označava da je samoglasnik dugačak.

Atol je vruće piće od kukuruznog štirka.

—Božidar Božanov, Todor Červenkov

Urednici: Aleksandar Berdičevski, Božidar Božanov, Todor Červenkov (gl. ur.), Ivan Deržanski, Ljudmila Fjodorova, Dmitrij Gerasimov, Ksenija Giljarova, Stanislav Gurevič, Adam Hesterberg, Renate Pajusalu, Aleksandar Piperski.

Srpski tekst: Ivan Deržanski, Čeda Piperski, Aleksandar Piperski.

Srećno!